

Els nous reptes dels arxivers-gestors de documents a l'Administració Pública.

Julio Quilez, Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell.

Resum de la ponència

L'exposició gira al voltant d'una sèrie d'escenaris davant dels quals els arxivers s'han d'adaptar, posicionar i formar part del lideratge estratègic: un sector públic en contracció i reconversió amb criteris empresarials, canvis tecnològics i socials profunds que afecten al concepte de la gestió del document, canvi en l'estratègia i criteris d'accés a la informació per part dels ciutadans en un context globalitzat, escassetat de recursos sistèmica que obliga a unes polítiques de racionalització molt severes, necessitat d'innovació constant davant d'un entorn incert i inestable, competència per part d'altres disciplines professionals, etc.

En els darrers 40 o 50 anys, el rol dels arxivers s'ha caracteritzat per la seva transversalitat. Possiblement per aquesta raó, el col·lectiu arxiver és un dels que més ha reflexionat a l'hora de definir-se i estructurar-se però també per aquest motiu és un dels col·lectius millors posicionats per liderar processos de canvi. En un moment en què la transversalitat i l'establiment de sinèrgies són algunes de les estratègies més exitoses i necessàries, els perfils més flexibles tenen més possibilitats d'aportar valor afegit. Cal tenir en compte, que l'arxivística és una disciplina orientada al disseny de sistemes, per tant, d'un alt valor afegit sobre tot si es tenen en compte dos factors: d'una banda, la necessària racionalització de l'administració que passa per adoptar polítiques de reenginyeria de processos i circuits; i de l'altra, la imbricació de l'arxiver dins de l'anàlisi, disseny i gestió de sistemes informàtics corporatius, més encara quan els models documentals deixaran probablement, amb el temps, de ser docucèntrics per convertir-se en datacèntrics. I és que el model datacèntric per excel·lència al que tot sembla abocat, és el web. En aquest sentit, cal considerar als arxivers més que com a gestors com a veritables analistes. L'anàlisi comporta un grau superior d'anticipació, de decisió, d'estratègia. El procés de reconversió actual de l'administració, haurà de respectar els perfils professionals més valuosos estratègicament, i és aquí on els arxivers hauríem de fer valdre la nostra capacitat a partir de la innovació i de l'anticipació fins i tot a les necessitats de la pròpia Administració.

D'altra banda, l'evolució exponencial de les tecnologies del web i la transformació de les expectatives per part dels usuaris per accedir a la informació d'una manera

integrada, global i immediata obliga a replantejar estratègies de difusió, però també de disseny d'aplicacions informàtiques i gestió de continguts d'una forma sofisticada. S'han d'elaborar o participar en el disseny de plataformes on el coneixement que gestionen les diferents disciplines de les ciències de la informació es pugui integrar i explotar conjuntament a través de sistemes de mediació basats en ontologies de forma que la informació procedent de biblioteques, arxius, centres de documentació, museus pugui ser interpretada i presentada d'una forma coherent i relacionada. És un camí ja explorat en altres països al que caldria accedir i explotar d'una forma necessàriament interdisciplinària.

Els arxivers també contribuïm a l'esforç de l'administració per tal de portar a terme una política estratègica basada en costos i en diferenciació de producte. Són criteris d'estratègia empresarial que cal tenir molt present en una situació d'escassetat de recursos sistèmica. Des del punt de vista dels costos, els arxivers contribuïm, cada cop més, a través de polítiques de reenginyeria de processos i sistemes d'informació. Des del punt de vista de la diferenciació de producte caldria buscar noves formes d'arribar als ciutadans des dels nostres arxius administratius i contribuir a la generació de beneficis per part d'altres sectors públics i privats a través de polítiques de difusió actives que permetin interrelacionar cultura, didàctica, turisme i gestió administrativa.

Finalment, l'eix vertebrador de qualsevol posicionament estratègic és la formació. Catalunya disposa d'un model formatiu modèlic: uns estudis bàsics per accedir a la professió i una especialització en matèria de documents electrònics i documents audiovisuals. Caldria, però, orientar una part de la formació cap a continguts propers a una enginyeria informàtica per tal de formar professionals altament familiaritzats amb la modelització de sistemes, el disseny de processos, l'anàlisi de sistemes d'informació.